

1.1 Generelt

Forhandlinger om inngåelse av en midlertidig frihandelsavtale mellom EFTA-landene og Den palestinske selvstyremyndighet omfattende områdene Vestbredden og Gazastripen, har pågått fra januar 1998 frem til parafering den 23. oktober 1998. Frihandelsavtalen og den bilaterale avtalen for landbruksvarer (landbruksprotokollen) ble undertegnet under EFTAs ministermøte i Leukerbad i Sveits, den 30. november 1998.

Forhandlingene har vært gjennomført av PLO på vegne av Den palestinske selvstyremyndighet (PA). Det har under forhandlingene vært tatt nødvendig hensyn til Paris-protokollen av 1994 mellom Israel og Den palestinske selvstyremyndigheten. Frihandelsavtalen er av midlertidig karakter inntil den endelige status til Den palestinske selvstyremyndighet er avklart.

For EFTA-landene har hovedformålet med frihandelsforhandlingene vært å medvirke til økonomisk fremgang og politisk stabilitet i Middelhavsregionen og samtidig etablere de samme handelsvilkår for EFTA som i den midlertidige assosieringsavtalen mellom EF og PLO/PA. Frihandelsavtalen og den bilaterale landbruksprotokollen er to adskilte avtaleverk, men må ses på under ett som et samlet forhandlingsresultat bl.a. ved notifisering til WTO.

Avtalene er behandlet og inntatt som vedlegg til Stortingsproposisjon nr. 71 (1998-99), Om samtykke til ratifikasjon av ein mellombels frihandelsavtale av 30. november 1998 med tilhørende vedlegg og protokollar mellom EFTA-statene og PLO på vegne av Den palestinske sjølvstyresmakta (PA) og erklæring i samsvar med protokoll E. Stortinget har samtykket i at avtalene kan tre i kraft.

I samsvar med Stortingets vedtak, ratifikasjon ved kgl. res. av 25. juni 1999 og brev fra Utenriksdepartementet, har Finansdepartementet den 7. juli 1999 med hjemmel i Stortingets vedtak om tollavgifter for budsjetterminen 1999 romertall III bemyndiget Toll- og avgiftsdirektoratet til å iverksette de tollreduksjoner og øvrige tolladministrative tiltak som følger av avtalene.

1.2 Ikrafttredelse

Den midlertidige frihandelsavtalen mellom EFTA-landene og Den palestinske selvstyremyndigheten settes i verk med virkning fra 1. juli 1999.

Den bilaterale landbruksavtalen mellom Norge og Den palestinske selvstyremyndigheten settes i verk fra samme dato.

Varer innført til Norge den 1. juli 1999 og senere, som ved fremleggelse av tilfredsstillende opprinnelsesbevis kan dokumenteres å være opprinnelsesprodukter fra De palestinske selvstyreområder Vestbredden og Gazastripen i henhold til disse avtalene, og som fyller de øvrige vilkår som er fastsatt i avtalene, kan innrømmes preferansetollbehandling med tilbakevirkende kraft i samsvar med de tollsatser som følger av de avtalte konsesjoner.

Frihandelsavtalen trer i kraft fra 1. juli 1999 også for Den palestinske selvstyremyndigheten gjeldende for Vestbredden og Gazastripen samt for Liechtenstein og Sveits. For Island, som ennå ikke har ratifisert, vil avtalen tre i kraft noe senere.

1.3 Tolltariffen - preferansetollsatser

De preferansesatser som følger av de her inngåtte avtaler med Den palestinske selvstyremyndigheten, inngår som en del av den norske tolltariffen. Ved nytrykk av tolltariffen gjeldende fra 1.1.2000 vil preferansetollsatserne for varer med palestinsk opprinnelse fra Vestbredden og Gazastripen inngå i "grønt vedlegg til tolltariffen" sammen med preferansesatsene for de øvrige frihandelsavtalene.

1.4 Forskrift om import av varer fra tidligere "okkuperte områder"

I forbindelse med iverksettingen av frihandelsavtalen mellom EFTA-landene og Israel 1.1.1993 var EFTA-landene enige om at de konsesjoner som ble innrømmet Israel, ensidig også skulle tilstås produkter fra de palestinske områder okkupert av Israel. I samsvar med gitt hjemmel og delegert myndighet fastsatte Toll- og avgiftsdirektoratet den 30. desember 1993 (nr. 1360) en forskrift om preferansetollbehandling av varer fra de nevnte områder. Ved at EFTA-landene og Den palestinske selvstyremyndigheten nå iverksetter en gjensidig forpliktende (midlertidig) frihandelsavtale som materielt dekker innholdet i den nevnte forskriften, vil denne bli opphevet.

1.5 Praktiske tiltak

Direktoratet arbeider for tiden med et prosjekt for konsolidering av alle de eksisterende frihandelsavtalene. Dette kan resultere i at de (grønne) håndbøker som tidligere er laget og distribuert for andre frihandelsavtaler blir omarbeidet, eventuelt helt tatt ut av bruk. Det er derfor ikke tatt stilling til hvorvidt det skal lages en egen håndbok beregnet på preferansesamhandelen mellom EFTA-landene og Vestbredden og Gazastripen.

Dette rundskriv med vedlegg er imidlertid et så omfattende dokument at det gir fullt grunnlag for selvstendig vurdering av eksportvarers opprinnelsesstatus og de tollpreferanser som slike varer vil være berettiget til ved innførsel til De palestinske selvstyreområder (Vestbredden og Gazastripen) eller til Norge.

Direktoratet har for øvrig distribuert et antall av Stortingsproposisjon nr. 71 (1998-99) til distriktstollstedene. Proposisjonene kan benyttes av Tollvesenet som oppslagsverk ved eventuelle spørsmål fra publikum, ved tollbehandlingen eller i verifikasjonssaker. Proposisjonen inneholder bl.a. samtlige varelistes og opprinnelsesregler.

Eksportører, importører og speditører bes veiledet på beste måte, bl.a. ved utdeling av dette rundskriv (Melding). Avtalene blir offentlig kunngjort av Utenriksdepartementet etter vanlig prosedyre. Norske eksportører og andre næringsdrivende kan også bestille enkeltteksemplarer av proposisjonen ved henvendelse til Akademika, avd. for offentlige publikasjoner (tlf. 22116770). Toll- og avgiftsdirektoratet vil også kunne ha enkeltteksemplarer for utdeling etter behov.

Tollvesenet må på forespørsel kunne gi norske eksportører opplysninger om avtalens vareomfang og hvilke opprinnelsesregler som gjelder for konkrete produkter beregnet på eksport fra Norge til De Palestinske selvstyremråder (Vestbredden og Gazastripen), jfr. etterfølgende punkter 4 og 5.2.

2. AVTALENES INNHOLD

Frihandelsavtalen EFTA-Palestinske selvstyremyndigheter

Frihandelsavtalen mellom EFTA-landene og Den palestinske selvstyremyndigheten omfatter i alt 40 artikler samt 6 vedlegg og 5 protokoller som er integrert avtalen. Det er også undertegnet en tilleggsprotokoll - en «Record of Understanding». Frihandelsavtalens bestemmelser er inntatt som Vedlegg 1 til Stortingsproposisjonen.

Av frihandelsavtalens ulike vedlegg og protokoller nevnes her spesielt:

"Vedlegg I" spesifiserer to grupper industriprodukter som ikke omfattes av frihandelsavtalen.

"Vedlegg II" spesifiserer omforente ordninger for fisk og andre marine produkter som omfattes av frihandelsavtalen.

"Vedlegg V" spesifiserer enkelte varer som PLO/PA under ekstraordinære omstendigheter kan pålegge toll eller strukturtilpasningsavgifter i en midlertidig periode.

"Protokoll A" gir i Tabell I-V oversikt over hvilke bearbejdede landbruksprodukter som omfattes av frihandelsavtalen. Systemer for råvarepriskompensasjon kan anvendes på produkter oppført i denne protokollen.

"Protokoll B" omfatter opprinnelsesreglene i frihandelsavtalen, herunder med integrerte vedlegg omfattende listeregler og mønster for opprinnelsesbevis.

"Protokoll E" gir rett for Norge til å gjøre visse unntak for Svalbard. Norge har ved ratifiseringen benyttet seg at dette.

Frihandelsavtalen avsluttes med tilleggsprotokollen - «Record of Understanding», som er inntatt som Vedlegg 2 til Stortingsproposisjonen.

Den bilaterale avtalen Norge-PLO/PA for landbruksvarer

I tilknytning til hovedavtalen har hvert enkelt EFTA-land parallelt fremforhandlet bilaterale avtaler (protokoller) for handel med landbruksprodukter. Avtalen er inngått i form av en "brevvekslings- avtale", som er inntatt som Vedlegg 3 til Stortingsproposisjonen.

Den norske bilaterale landbruksavtalen gjelder kun mellom Norge og PLO/PA for preferanseberettiget innførsel til Norge. Denne landbruksavtalen inneholder bl.a. vareliste (vareomfang) samt egne opprinnelsesregler.

Tollmyndighetenes forpliktelser

Avtalepartenes tollmyndigheter har plikt til å kontrollere at tollpreferanser kun blir innrømmet i samsvar med bestemmelsene i avtalene. Vareomfang i de her to omtalte avtaler vil fremkomme av dette rundskriv. Preferansetollbehandling kan bare innrømmes varer med frihandelsstatus ("opprinnelsesprodukter"). Som nevnt foran vil preferansetollsatsene utgjøre en del av den norske tolltariffen for innførsel til Norge, og disse vil innarbeides i "grønt vedlegg" som utgjør en integrert del av gjeldende tolltariff.

Ved eksport av varer som er preferanseberettiget i henhold til denne frihandelsavtalen (jfr. etterfølgende), skal Tollvesenet attestere varesertifikater EUR.1 og ellers påse at slik attestasjon og annen utstedelse av opprinnelsesbevis skjer i samsvar med avtalens bestemmelser. Tollvesenets kontroller kan foretas på eksporttidspunktet for varene eller i etterhånd. Tollmyndighetene har rett til å kontrollere firmaenes regnskaper og alle forhold omkring produkter som det er utferdiget opprinnelsesbevis for under denne avtale. Tollmyndighetene skal gjensidig informere hverandre om bl.a. resultater fra slike etterkontroller av opprinnelsesbevis foretatt etter anmodning fra den annen avtaleparts kompetente myndigheter.

3. HANDELSOMRÅDET EFTA/Palestinsk selvstyremråde (Vestbredden og Gazastripen)

Handelsområdet ifølge frihandelsavtalen omfattes av alle EFTA-landenes territorier (tollområder) og De palestinske selvstyremråder, dvs av følgende landområder:

Island Liechtenstein Norge Sveits Vestbredden og Gazastripen Den bilaterale landbruksavtalen gjelder kun mellom Norge og PLO/PA (Vestbredden og Gazastripen) for innførsel av basis-landbruksvarer til Norge.

4. VAREOMFANGET

I henhold til artikkel 2 i frihandelsavtalen EFTA-PLO/PA (heretter kalt Avtalen) skal denne gjelde for:

1. produkter som hører under kapitlene 25 til 97 i HS-nomenklaturen, unntatt de produkter som er oppført i Vedlegg I til Avtalen. Ved innførsel til Norge gjelder unntaket kun visse egg- og melkealbuminer under tolltariffens posisjon 35.02.

2. bearbejdede landbruksprodukter som er omfattet av Protokoll A til Avtalen.

Ved innførsel til Vestbredden og Gazastripen gjelder dette de produkter som er oppført i tabellene I og V til protokollen. PLO/PA har begrenset kompetanse på dette området, men har i "Record of understanding" forpliktet seg til ikke å gi EFTA-landene dårligere behandling enn den som tilstås av Israel ved innførsel av produkter med opprinnelse i et EFTA-land. *Se vedlegg 1 og 3 til dette rundskriv.* Ved innførsel til Norge vil vareomfanget være de produkter som er oppført i tabellene I og IV til protokollen. *Se vedlegg 1 og 2 til dette rundskriv.*

3. fisk og andre marine produkter som er oppført i Vedlegg II til Avtalen.

Ved innførsel til Norge gjelder dette angitte produkter som hører under pos. nr. 02.08, kap. 3, pos.nr. 15.04, 15.16, 16.03, 16.04, 16.05, 23.01 og 23.09. *Se vedlegg 4 til dette rundskriv.*

Ved innførsel til Vestbredden og Gazastripen er det avtalt visse overgangsordninger på grunn av at PLO/PA har begrenset kompetanse på området. For enkelte vareslag skal det opprettes tollfrie kvoter frem til år 2004. *Se vedlegg 5 til dette rundskriv.*

I henhold til den bilaterale Landbruksavtalen mellom Norge og PLO/PA vil Norge ensidig innrømme tollpreferanser for enkelte basis-landbruksprodukter. *Se vedlegg 6 til dette rundskriv.*

5. TOLLPREFERANSENE

5.1 Innførsel til Norge

Frihandelsavtalen

Fra Avtalens ikrafttreden, skal produkter som er opprinnelsesprodukter fra De palestinske selvstyreområder, Vestbredden og Gazastripen, i henhold til Avtalen være tollfrie ved innførsel til Norge. Dette gjelder imidlertid ikke alle de bearbejdede landbruksprodukter som er omfattet av Protokoll A, tabell IV.

Preferansetollsatsene for opprinnelsesprodukter fra Vestbredden og Gazastripen for disse produktene fremkommer av tabell IV *inntatt som vedlegg 2 til dette rundskriv.*

Nærmere om tollpreferansene

Direkte innførsel

For produkter fra De palestinske selvstyreområder med opprinnelse etter Avtalen i Vestbredden og Gazastripen som innføres til Norge ledsaget av et opprinnelsesbevis (Varesertifikat EUR.1 eller fakturaerklæring) utstedt eller utferdiget i De palestinske selvstyreområder, kan Avtalens preferansetollsatser ("PLO/PA-satser") anvendes fra 1. juli 1999. Dette gjelder også produkter fra Vestbredden og Gazastripen som etter bearbejelse der og kumulasjon med materialer med opprinnelse i EFTA-land har opprinnelse i Vestbredden og Gazastripen.

Produkter fra Vestbredden og Gazastripen som etter bearbejelse der og kumulasjon med materialer med opprinnelse i EFTA-land har opprinnelse etter Avtalen i et EFTA-land, kan ved innførsel til Norge innrømmes samme tollpreferanse som ved direkte innførsel fra et annet EFTA-land. Det er forutsatt at varene er ledsaget av et Varesertifikat EUR.1 eller en fakturaerklæring hvorav fremkommer at opprinnelsesland er det aktuelle EFTA-land. Dette gjelder også opprinnelsesprodukter fra et EFTA-land som kun reeksporteres fra Vestbredden og Gazastripen i uendret stand.

Innførsel via andre EFTA-land

For produkter som etter bearbejelse i et annet EFTA-land og kumulasjon der med materialer med opprinnelse i Vestbredden og Gazastripen har opprinnelse etter Avtalen i Vestbredden og Gazastripen, kan Avtalens preferansetollsatser ("PLO/PA") anvendes. Det er forutsatt at varene er ledsaget av et Varesertifikat EUR.1 eller en fakturaerklæring utstedt i det aktuelle EFTA-land hvorav fremkommer at varene har opprinnelse i Vestbredden og Gazastripen. Dette gjelder også produkter med opprinnelse i Vestbredden og Gazastripen som kun reeksporteres fra et annet EFTA-land i uendret stand.

Produkter som etter bearbejelse i et annet EFTA-land og kumulasjon der med materialer med opprinnelse i Vestbredden og Gazastripen har opprinnelse etter Avtalen i et EFTA-land, kan ved innførsel til Norge innrømmes samme tollpreferanse som ved direkte innførsel fra et annet EFTA-land. Det er forutsatt at varene er ledsaget av et Varesertifikat EUR.1 eller en fakturaerklæring hvorav fremkommer at opprinnelsesland er det aktuelle EFTA-land.

Den bilaterale landbruksprotokollen

De landbruksprodukter som er omfattet av den bilaterale landbruksprotokollen mellom Norge og Den

palestinske selvstyremyndigheten og som er oppført i vedlegg 1 til protokollen, kan ved innførsel til Norge fra iverksettningstidspunktet 1. juli 1999 innrømmes tollfrihet eller tollreduksjon i samsvar med de tollsatsene som er angitt, se vedlegg 6 til dette rundskriv.

Det er forutsatt at kravene til opprinnelse mv. som fastlagt i de spesielle opprinnelsesregler inntatt i vedlegg 2 til protokollen er oppfylt. For disse produkters vedkommende gjelder regelen om "direkte forsendelse" samt hovedprinsippet om at varene "i sin helhet" skal være fremstilt i De palestinske selvstyreområder, med opprinnelse i Vestbredden og Gazastripen. Disse særlige opprinnelsesregler er inntatt som siste del av vedlegg 6 til dette rundskriv.

5.2 Innførsel til Vestbredden og Gazastripen

Ved eksport av industrivarer med opprinnelsesstatus fra EFTA-landene til De palestinske selvstyreområder (Vestbredden og Gazastripen), skal PLO/PA stort sett innrømme EFTA-statene tollfri innførsel.

PLO/PA har for bearbejdede landbruksprodukter begrenset kompetanse, men har i "Record of understanding" forpliktet seg til ikke å gi EFTA-landene dårligere behandling enn den som tilstås av Israel ved innførsel av tilsvarende produkter med opprinnelse i et EFTA-land. Disse produktene fremkommer av Tabell V til Protokoll A, se vedlegg 3 til dette rundskriv.

PLO/PA har for fisk og marine produkter begrenset kompetanse, men det er enighet om at importtollen skal avskaffes så snart forholdene tillater det. Ved avtalens ikrafttreden kan PLO/PA opprettholde importtoll for fisk og fiskevarer omfattet av Vedlegg II til Avtalen, men har forpliktet seg til å etablere årlige tollfrie importkvoter for fisk og marine produkter med unntak for de produkter som er nevnt i en tabell 2 til nevnte Vedlegg II. Når fastsatt kvote er nyttet fullt ut vil ordinær toll påløpe. Årlig tollfri importkvote for EFTA-landene samlet starter på 300 tonn fra avtalens ikrafttreden, med en økning på 300 tonn pr 1. januar hvert år inntil år 2004 da både kvoten og tollene skal avskaffes for disse produktene. De produkter som er omfattet av nevnte tabell 2 og som helt er unntatt nevnte kvoteordning fremkommer av vedlegg 5 til dette rundskriv. Det endelige tollregime for disse produkter vil bli fastsatt senere så snart forholdene tillater det.

6. BETINGELSENE FOR PREFERANSETOLLBEHANDLING

Protokoll B til Avtalen og bestemmelser i nasjonal lovgivning, fastlegger de vilkår som må være oppfylt for at produkter skal være berettiget til preferansetollbehandling i samhandelen mellom EFTA-landene og De palestinske selvstyreområder (Vestbredden og Gazastripen).

Betingelsene for at et produkt skal være gjenstand for preferansetollbehandling ved innførsel til Norge, er i korte trekk følgende:

1. Krav om preferansetollbehandling må settes frem av importøren (deklaranten) ved tollbehandlingen (fortollingen) av produktene.
2. Produktene må inngå i Avtalens vareomfang.
3. Produktene må være fremstilt i handelsområdet i samsvar med opprinnelsesreglene inntatt i Protokoll B.
4. Forsendelsesregelen og territorialitetsprinsippet fastsatt i Protokoll B må være overholdt.
5. Vilårene i artikkel 15 om tollrestitusjon (drawback), må være overholdt.
6. Det må foreligge tilfredsstillende opprinnelsesbevis for produktene i form av et Varesertifikat EUR.1 eller en fakturaerklåring.

7. NÆRMERE OM BETINGELSENE FOR PREFERANSETOLLBEHANDLING

7.1 Krav om preferansetollbehandling

Krav om preferansetollbehandling skal av importøren settes frem ved fortollingen. Rubrikken skal alltid være fylt ut av deklaranten. Tollvesenet skal ved innleveringen av Enhetsdokumentet påse at rubrikken er besvart. For øvrig gjelder bestemmelsene om tolldeklarerings ved bruk av det elektroniske tollsystemet TVINN. Dersom det ved fortollingen foreligger tilfredsstillende opprinnelsesbevis for varene, skal krav om preferansetollbehandling fremsettes ved at det i rubrikk 36 på Enhetsdokumentet anføres "P" for varer som er opprinnelsesprodukter fra Vestbredden og Gazastripen. Hvis krav om preferansetollbehandling ikke er fremsatt på Enhetsdokumentet, dvs. at rubrikk 36 er besvart med "Nei", skal det ikke gis preferansetollbehandling ved fortollingen selv om tilfredsstillende opprinnelsesdokumentasjon blir fremlagt. Tollvesenet bør imidlertid i slike tilfeller hvis mulig gjøre importøren oppmerksom på uoverensstemmelsen slik at eventuell rettelse kan foretas før fortolling av varene finner sted.

Dersom tilfredsstillende opprinnelsesdokumentasjon ikke foreligger ved fortollingen av varene, må importøren (deklaranten) anføre "JA" i rubrikk 36 for å være berettiget til preferansetollbehandling (tollrefusjon) på grunnlag av senere fremlagt gyldig opprinnelsesdokumentasjon. Det forutsettes at deklaranten (vareeieren) har kjennskap til (har god grunn til å anta) at det dreier seg om varer som har opprinnelsesstatus i henhold til denne Avtale. I disse tilfeller beregnes toll etter ordinær tollsats (hvis ikke andre hjemler foreligger). Frist for senere fremleggelse av gyldig opprinnelsesdokumentasjon med søknad til lokal tollmyndighet om tollrefusjon, er 36 måneder regnet fra fortollingstidspunktet.

Dersom deklarasjonen (vareeieren) bestemt kjenner til at de aktuelle produkter ikke har opprinnelsesstatus i henhold til denne Avtale, skal preferansetollbehandling ikke kreves. Rubrikken fylles ut med "NEI". I tilfeller der rubrikken er besvart med "NEI", men opprinnelsesdokumentasjon på et senere tidspunkt likevel blir fremlagt for Tollvesenet sammen med søknad om tilbakebetaling av toll, er tolldistriktssjefen bemyndiget til å kunne innrømme preferansetollbehandling dersom Tollvesenet på grunnlag av annen fremlagt dokumentasjon ikke finner grunn til å betvile at varene er opprinnelsesprodukter i samsvar med Protokoll B.

7.2 Opprinnelsesreglene

Opprinnelsesreglene er inntatt i Avtalens Protokoll B. Opprinnelsesreglene er med noen få unntak identiske med de prinsipper og detaljbestemmelser som finnes i EFTA-landenes frihandelsavtaler med landene i Sentral- og Øst-Europa. Opprinnelsesreglene er i sin helhet inntatt som Vedlegg 7 til dette rundskriv.

Opprinnelsesreglene er delt inn i to hoveddeler - de materielle artikler og listen over spesielle bearbeidingsprosesser som kreves for visse varer. I artikkel 1 er fastsatt definisjoner.

Det må innenfor avtaleområdet foretas en viss grad av produksjon for at en vare skal anses å ha opprinnelsesstatus i et EFTA-land (Norge) eller Vestbredden og Gazastripen. Med produksjon forstås all slags bearbeidelse eller foredling herunder sammensetting og montering eller spesielle prosesser, dog unntatt slike prosesser som er nevnt i artikkel 7 i Protokoll B (minimal bearbeidelse).

Oppnåelse av opprinnelsesstatus

Et produkt oppnår opprinnelsesstatus (med berettigelse til preferansetollbehandling) i et EFTA-land (Norge) eller Vestbredden og Gazastripen såfremt det er produsert der i samsvar med bestemmelsene i artikkel 2 i Protokoll B. Hovedregelen i nevnte artikkel 2 er at et produkt må være enten:

a. **fremstilt i sin helhet** i et EFTA-land (Norge) eller Vestbredden og Gazastripen i samsvar med bestemmelsene i artikkel 5 i Protokoll B, eller

b. fremstilt i et EFTA-land (Norge) eller Vestbredden og Gazastripen av materialer som ikke er fremstilt i sin helhet der, forutsatt at disse materialer har gjennomgått **tilstrekkelig bearbeidelse eller foredling** i et EFTA-land eller Vestbredden og Gazastripen i henhold til artikkel 6 i Protokoll B.

Hovedregelen i nevnte artikkel 6 er at det ferdige produktet anses som tilstrekkelig bearbeidet eller foredlet når vilkårene fastsatt for det enkelte produkt i listen i vedlegg II til Protokoll B er oppfylt. NB!! Det er utformet "listeregler" for alle varer selv om ikke alle varene nødvendigvis er omfattet av Avtalens vareomfang. Tollpreferansene avgjøres av de avtalte konsesjoner. Av listen fremkommer alle krav til bearbeidelse som må utføres på ikke-opprinnelsesmaterialer som benyttes til fremstillingen av produktet. Listen kan eksempelvis inneholde krav om at alle anvendte ikke-opprinnelsesmaterialer blir å tilfalle under en annen tollposisjon i HS-nomenklaturen (tolltariffen) enn den posisjon som det ferdige produktet hører under. Det kan også være verdibegrensninger (f.eks. 40%-regel) eller spesifikke produksjonskriterier (f.eks. "produksjon fra garn").

Kumulasjon

NB! Det kan kun kumuleres med opprinnelsesprodukter fra de EFTA-land som Avtalen er trådt i kraft for.

Det er foreløpig ikke etablert noen former for "diagonal kumulasjon" i denne frihandelsavtalen. Således gjøres for ordens skyld oppmerksom på at produkter fra EF eller andre frihandelspartnere, med eller uten opprinnelsesstatus, blir å anse som tredjelandsvarer i relasjon til denne frihandelsavtalen.

Varer fremstilt i sin helhet

Hvilke varer som er fremstilt i sin helhet i en avtalepart fremkommer av artikkel 5 i Protokoll B. Dette er eksempelvis mineralske produkter som er utvunnet av avtalepartenes jord eller havbunn, vegetabiliske produkter som er høstet der, produkter fra jakt og fiske, produkter fra havfiske, mv.

Toleranseregel

I artikkel 6 nr. 2 i Protokoll B er det innført en såkalt generell toleranseregel på 10%. Denne regelen innebærer at det - på visse vilkår - kan benyttes tredjelandsvarer som det i henhold til listeregelen egentlig ikke skulle være lov å benytte. En forutsetning er at verdien av disse materialene ikke overstiger 10% av ferdigvarens pris fra fabrikk (ex-works price).

Eksempelvis, dersom en listeregel krever at alle anvendte tredjelandsmaterialer skal skifte posisjonsnummer, medfører bestemmelsen i artikkel 6 nr. 2 at tredjelandsmaterialer som ikke skifter posisjon likevel kan benyttes, forutsatt at verdien av disse produktene ikke overstiger 10% av ferdigvarens pris fra fabrikk. Eventuelle prosentregler i lista (f.eks. en 40%-regel) er imidlertid absolutte og kan ikke overskrides ved bruk av den generelle toleranseregelen. Bestemmelsen kan heller ikke anvendes for å oppfylle listeregler for tekstilvarer som hører under kapitlene 50 til 63 i tolltariffen.

Den generelle toleranseregelen kan kun anvendes på produkter som har vært gjenstand for bearbeidelse/foredling utover minimale prosessene nevnt i artikkel 7 i Protokoll B.

Opprinnelsesland

Opprinnelsesland for en vare skal være det land/område hvor varen er produsert og har oppnådd

opprinnelsesstatus i medhold av opprinnelsesreglenes artikkel 2. Det samme gjelder ved anvendelse av kumulasjonsbestemmelsene i artikkel 3 såfremt de berørte materialene er bearbeidet utover de minimale prosessene nevnt i artikkel 7.

Imidlertid, ved anvendelse av kumulasjonsbestemmelsene i artikkel 3, når de benyttede materialer ikke er bearbeidet utover de minimale prosessene nevnt i artikkel 7, vil opprinnelsesland være den berørte avtalepart kun dersom merverdien tilført der er høyere enn verdien av hvert av de benyttede materialer med opprinnelse i en annen avtalepart. Dersom dette ikke er tilfelle vil varen ha opprinnelse i den avtalepart som svarer for den høyeste verdien av de materialer som er benyttet ved fremstillingen. Produkter som har oppnådd opprinnelsesstatus i en avtalepart og som er reeksportert til en annen avtalepart vil beholde sitt opprinnelsesland og status som opprinnelsesprodukt forutsatt at produktene reeksporteres i uendret stand eller de i den sistnevnte avtalepart ikke har gjennomgått noen bearbeidelse eller foredling utover de minimale prosessene nevnt i opprinnelsesreglenes artikkel 7.

7.3 Territorialitetsprinsippet

For at en vare skal kunne gis preferansetollbehandling ved innførsel, må den ha oppnådd preferanseopprinnelse i én av statene som er part i avtalen. Dette innebærer at varen må være produsert uten avbrudd innen territoriet til én av avtalepartene. Dette er hovedregelen som er fastsatt i artikkel 12 til Protokoll B. Artikkel 12 slår imidlertid fast at dersom varer gjeninnføres til en avtalepart i uforandret stand - og dette kan dokumenteres - skal varene anses for aldri å ha forlatt frihandelsområdet.

Ifølge artikkel 12 nr 3 tillates videre at man på visse vilkår kan utføre en del av bearbeidelsen eller foredlingen av en vare utenfor en avtalepart, uten at dette får noen betydning for sluttproduktets opprinnelsesstatus. Denne muligheten benevnes som **avvik fra territorialitetsprinsippet**. Betingelsene for slik bearbeidelse/foredling er blant annet: at varene som sendes ut for bearbeidelse/foredling enten er fremstilt i sin helhet i den angjeldende avtalepart eller har vært gjenstand for bearbeidelse/foredling utover minimumsprosessene nevnt i artikkel 7, at eksportøren dokumenterer at det er de samme varene som gjeninnføres etter bearbeidelsen/foredlingen, og at verdien av den bearbeidelsen/foredlingen som er foretatt utenfor den angjeldende avtalepart ikke overstiger 10% av verdien av det sluttproduktet som det kreves preferanseopprinnelse for.

Verdien av den bearbeidelse/foredling som er foretatt utenfor den angjeldende avtalepart skal telle med i forhold til "verdiregler" for tredjelandsmaterialer i "prosesslista". Listeregelen for sluttproduktet må være oppfylt, men den bearbeidelsen/foredlingen som er foretatt utenfor avtaleparten, behøver ikke tilfredsstillende eventuelle listekrav. Dette medfører i praksis at avviket fra territorialitetsprinsippet kan fungere som en 10%-toleranseregulering, og den generelle toleranseregelen i artikkel 6 nr 2 kan følgelig ikke benyttes samtidig med bestemmelsene i artikkel 12. Jfr. artikkel 6 nr 2 (b) og artikkel 12 nr 4.

7.4 Forsendelsesregelen

For at en vare skal kunne gis preferansetollbehandling, må den være sendt direkte fra Vestbredden og Gazastripen eller fra et EFTA-land. Transittforsendelse gjennom et tredjeland er tillatt, jfr. bestemmelsene i artikkel 13 i Protokoll B.

Videre kan en vare gis preferansetollbehandling når den har vært på utstilling i et tredjeland. De nærmere vilkår for slike sendinger er inntatt i artikkel 14 i Protokoll B.

7.5 Tollrestitusjon

Med tollrestitusjon (drawback) forstås enhver ordning for tilbakebetaling, ettergivelse eller midlertidig fritak, helt eller delvis, av toll eller avgifter med tilsvarende virkning, pålagt importerte materialer som brukes i produksjonen av ferdigvarer. Det er en forutsetning at tilbakebetalingen eller ettergivelsen er en følge av at ferdigvarene eksporteres, men ikke hvis de er bestemt for innenlands bruk.

Forbud mot tollrestitusjon

I samsvar med artikkel 15 nr 1 - 5 i Protokoll B er det som hovedregel forbudt å gi tollrestitusjon (drawback) for innsatsvarer anvendt til produksjon av ferdigvarer som det blir utstedt opprinnelsesbevis for.

Imidlertid, iht. artikkel 15 nr 6 er det enighet om at bestemmelsene i denne artikkel er midlertidig suspendert, og kun skal gjøres gjeldende fra 1. januar 2002. Denne unntaksbestemmelsen kan eventuelt forlenges.

Dette innebærer at inntil 1.1.2002 gjelder ikke de vanlige bestemmelser om forbud mot restitusjon/tilbakebetaling av toll for medgåtte innsatsmaterialer i samhandelen med opprinnelsesprodukter

mellom EFTA-landene og Vestbredden og Gazastripen.

Således kan det inntil videre ved utførsel fra Vestbredden og Gazastripen til Norge og ved eksport fra Norge til Vestbredden og Gazastripen utbetales toll (drawback) for alle medgåtte innsatsmaterialer (uansett opprinnelse) selv om det utferdiges opprinnelsesbevis for de ferdige produktene.

Inntil videre, kreves således under denne frihandelsavtalen ingen spesiell påtegning i rubrikk 44 på Enhetsdokumentet for utførsel fra Norge til Vestbredden og Gazastripen.

Direktoratet vil komme tilbake til denne suspensjonen så snart endring inntreffer eller denne særbestemmelsen oppheves.

7.6 Kvalifiserende enheter

Tollvesenet skal bedømme hver vareenhet for seg med hensyn til om varen er berettiget til preferansetollbehandling. Dette innebærer at for et vareparti skal opprinnelsesvilkårene være oppfylt for hver enkelt vare. Det er ikke anledning til å betrakte varepartiet som en enhet, unntatt i de tilfeller hvor HS-nomenklaturen klassifiserer grupper, sett eller samlinger av varer som en enhet.

Av dette følger at for varer som er bearbeidet/foredlet eller reparert, må hele den bearbeidede/foredlete eller reparerte vare bedømmes som en enhet ved vurdering av hvorvidt opprinnelsesreglene er oppfylt. Opprinnelsesbevis må eventuelt utstedes for hele enheten. For slike varer vil grunnlaget for vurdering av eksportvarens opprinnelsesstatus være et inngående opprinnelsesbevis som følger den vare som skal bearbeides/repareres, de nyinnsatte materialer og deler samt andre omkostninger som inngår i ferdigvarens utførselsverdi.

Når det gjelder varer i sett, tariffert som "sett" i medhold av tolltariffens Alminnelige fortolkningsregel 3, skal disse i sin helhet anses som et opprinnelsesprodukt dersom opprinnelsesreglene for settet er oppfylt, jfr. artikkel 10 i Protokoll B.

Opprinnelsesreglene vil i slike tilfeller være oppfylt dersom alle bestanddeler i settet er opprinnelsesprodukter. I tilfeller hvor settet også består av ikke-opprinnelsesprodukter, vil likeledes reglene være oppfylt om verdien av ikke-opprinnelsesproduktene ikke overstiger 15% av den totale verdi av settet. Om settet består av innførte bestanddeler, må disse produkters opprinnelsesstatus kunne godtgjøres ved fremleggelse av tilfredsstillende opprinnelsesdokumentasjon.

Standard utstyr som hører til en vare skal regnes sammen med hovedvaren som en enhet. Opprinnelsesbeviset må omfatte hele enheten.

7.7.1 Delsendinger

I samsvar med bestemmelsene i artikkel 25 i Protokoll B, er det bestemt at en vare som hører under tolltariffens avsnitt XVI og XVII eller posisjon 73.08 eller 94.06, og som innføres i mer enn en sending, kan anses som én vare når importøren legger frem opprinnelsesbevis for hele enheten ved innførselen av den første delsendingen. Det er da forutsatt at samtarrifering senere kan foretas i henhold til bestemmelsene i tolltariffen (HS-nomenklaturen).

Slike delsendinger kan ikke gis preferansetollbehandling mot avskrivning på opprinnelsesbeviset. Ved tollbehandling av delsendinger skal det kreves opp ordinær toll, med mindre delsendingenes opprinnelse er dokumentert ved egne opprinnelsesbevis.

Tollvesenet forsyner opprinnelsesbeviset for den komplette leveranse med stempel og dato. Når hele enheten foreligger kan preferansetollbehandling innrømmes på grunnlag av samtarrifering. Det påpekes at forsendelsesregelen må være overholdt for alle delsendingene.

7.7.2 Delfortolling

Dersom et opprinnelsesbevis omfatter et større kvantum varer enn det som blir angitt til fortolling, kan Tollvesenet skrive av det fortollende kvantum på opprinnelsesbeviset og legge en attestert fotokopi av dette

ved Enhetsdokumentet (regnskapsbilaget). Opprinnelsesbeviset leveres tilbake til importøren og inndras ved siste delfortolling.

7.7.3 Samlesendinger

Opprinnelsen av varer i samlesendinger kan dokumenteres ved fremleggelse av ett opprinnelsesbevis under forutsetning av at alle varer i sendingen blir fortollet samtidig ved ett og samme ekspedisjonssted/ekspedisjonseenhet.

Opprinnelsesbeviset påføres Enhetsdokumentets eksp. og løpenr. (første og siste nummer i ubrutt nummerrekke). Opprinnelsesbeviset oppbevares ved ekspedisjonsstedet, og deklarasjonene påføres anmerkning om samlesending, samt referanse til angjeldende varesertifikat/fakturaerklæring.

Hvis varer i samlesendinger ikke blir fortollet samtidig, må det på grunnlag av det originale opprinnelsesbeviset, utstedes norske opprinnelsesbevis som dekker leveransene til de enkelte mottakere. Alternativt kan det benyttes attesterte fotokopier.

7.7.4 Emballasje

Emballasje som tollmessig behandles adskilt fra varene blir med hensyn til preferansetollbehandling å betrakte som en selvstendig vareenhet. Opprinnelsen for emballasje og varer skal i slike tilfelle være angitt særskilt i opprinnelsesbeviset. Hvis opprinnelsesbeviset omfatter emballasje og varer samlet, må begge deler tollbehandles uten tollpreferanse. Nytt opprinnelsesbevis må da skaffes til veie.

Annen emballasje anses som en enhet sammen med varen den omslutter og behandles på linje med andre materialer som brukes til fremstillingen av vedkommende vare.

8. VARESERTIFIKAT EUR.1 OG FAKTURAERKLÆRING

8.1 Generelle bestemmelser

Krav om preferansetollbehandling skal i innførselslandet legitimeres ved fremleggelse av opprinnelsesbevis (varesertifikat EUR.1 eller fakturaerklæring). På disse skal eksportøren ha avgitt erklæring om at varene oppfyller vilkårene i opprinnelsesreglene.

Opprinnelsesbevis skal utferdiges i forbindelse med den fysiske utførselen av varene, på det tidspunkt den reelle eksport har funnet sted eller er sikret.

Opprinnelsesbevis kan bare utferdiges dersom de er ment benyttet som dokumentasjon for berettigelse til slik preferansetollbehandling av varer som Avtalen hjemler.

Opprinnelsesbevis kan bare utferdiges til land omfattet av Avtalen og for produkter som er "opprinnelsesprodukter".

Varesertifikat EUR.1 kan benyttes for alle slags sendinger uansett varenes verdi.

NB!!! Varesertifikater EUR.1 skal under denne frihandelsavtalen alltid attesteres av eksportlandets tollmyndigheter.

Fakturaerklæringer kan også benyttes for alle slags sendinger. Imidlertid må verdien av opprinnelsesproduktene i slike sendinger ikke overstige NOK 50.000,-. Jfr. ellers etterfølgende avsnitt vedrørende "godkjent eksportør".

For sendinger som er dekket av en fakturaerklæring gjelder følgende:

Sendingen kan bestå av to eller flere kolli forutsatt at verdigrensen for anvendelse av en fakturaerklæring er oppfylt ved utstedelsen av erklæringen.

Kolliene skal anses å utgjøre en enkelt forsendelse på betingelse av at:

a. de er sendt samtidig fra en eksportør til en mottaker;

- b. de er dekket av et enkelt transportdokument som omfatter forsendelsen fra eksportøren til mottakeren (fraktbrev, fly-fraktbrev, konnossement, forsendelsesdokument, postfølgebrev o.l.); hvis ikke slikt dokument finnes, kan en enkelt faktura være tilstrekkelig;
- c. alle begrensninger i forbindelse med transportmåten må være oppfylt.

De ovenstående bestemmelser skal forstås som følger:

- en samling forsendelser fra en speditør eller en transportør til ulike varemottakere skal ikke anses å være en enkelt forsendelse;
- i tilfeller der varer fra en eksportør til en mottaker er levert til en speditør i flere særskilt fakturerte partier, skal hvert parti ledsaget av en faktura anses å utgjøre en forsendelse og kan være dekket av en fakturaerklæring;
- postforsendelser av to eller flere pakker, hvor hver pakke er sendt med eget postfølgebrev, skal ikke desto mindre bli betraktet som en enkelt forsendelse hvis de er sendt etter samme bestilling og dekket av en faktura. Dette medfører at hvis verdigrensen er oppfylt for hele varepartiet, kan slike forsendelser være dekket av én fakturaerklæring.

Sendinger av mindre verdi sendt fra privatperson til privatperson, og varer av begrenset verdi som utgjør del av reisendes personlige bagasje, kan på visse vilkår innføres uten fremleggelse av varesertifikat EUR.1 eller fakturaerklæring. De nærmere vilkår for slik import er inntatt i artikkel 26 i Protokoll B og i seksjon 9 i dette rundskriv.

Til hvert varesertifikat EUR.1 hører et søknadsskjema hvor eksportørene skal gi opplysninger om varens produksjon m.v. eller avgi en standard erklæring, jfr. etterfølgende pkt. 8.3.

Varesertifikat EUR.1 er forsynt med en ekstra kopi, merket "Kopi for eksportøren", som eksportøren selv skal beholde. Ved eksport av varer fra Norge skal Tollvesenet attestere varesertifikatet EUR.1 på grunnlag av de opplysninger som er gitt i søknadsskjemaet. Varesertifikatet med tilhørende søknadsskjema skal være utfyllt av eksportøren før attestasjonen.

Varesertifikat EUR.1 skal trykkes på et eller flere av de språk som Avtalen er utarbeidet på eller på engelsk. Blankettene, som i Norge leveres fra Norsk Eksportdokumentforlag, Postboks 115 Kalbakken, 0901 OSLO, er trykt på norsk, men kan om ønskelig fylles ut på et av de språk Avtalen er avfattet på eller på engelsk. Dersom de fylles ut for hånd, skal dette gjøres med blekk og med "trykte" bokstaver. Sistnevnte gjelder også for fakturaerklæringer.

Innførsel til Norge

Ved innførsel av produkter som har oppnådd opprinnelsesstatus etter Avtalen i Vestbredden og Gazastripen, skal opprinnelsen dokumenteres ved fremleggelse av opprinnelsesbevis (Varesertifikat EUR.1 eller fakturaerklæring) utstedt eller utferdiget i Vestbredden og Gazastripen.

Ved innførsel via et annet EFTA-land av produkter som har oppnådd opprinnelsesstatus etter Avtalen i Vestbredden og Gazastripen, skal opprinnelsen dokumenteres ved fremleggelse av opprinnelsesbevis (Varesertifikat EUR.1 eller fakturaerklæring) utstedt eller utferdiget i vedkommende EFTA-land, hvorav fremkommer at opprinnelsesland er Vestbredden og Gazastripen.

Ved innførsel fra et annet EFTA-land av produkter som har oppnådd opprinnelsesstatus etter Avtalen i vedkommende EFTA-land ved bruk av materialer som er opprinnelsesprodukter fra Vestbredden og Gazastripen, skal opprinnelsen dokumenteres ved fremleggelse av opprinnelsesbevis (Varesertifikat EUR.1 eller fakturaerklæring) utstedt eller utferdiget i vedkommende EFTA-land. Opprinnelsesland vil kunne variere.

Utførsel fra Norge

Ved gjenutførsel (reeksport) fra Norge til et annet EFTA-land (eventuelt tilbake til Vestbredden og Gazastripen) av produkter som har oppnådd opprinnelsesstatus etter Avtalen i Vestbredden og Gazastripen, kan utferdiges nytt opprinnelsesbevis (Varesertifikat EUR.1 eller fakturaerklæring) på grunnlag av "innkommende" opprinnelsesbevis.

Opprinnelsesland for slike varer er "Vestbredden og Gazastripen".

Ved utførsel fra Norge til et annet EFTA-land av produkter som har oppnådd opprinnelsesstatus etter Avtalen i Norge ved bruk av (kumulasjon med) materialer som er opprinnelsesprodukter fra Vestbredden og Gazastripen, kan opprinnelsesbevis (Varesertifikat EUR.1 eller fakturaerklæring) utferdiges. Opprinnelsesland vil som hovedregel være Norge.

Hvis varen kun har gjennomgått minimale bearbeidingsprosesser i henhold til artikkel 7 i Protokoll B, fastsettes opprinnelseslandet ved anvendelse av bestemmelsene i artikkel 3 nr 3.

8.2 Utfylling av varesertifikat EUR.1

Når det gjelder utfyllingen av de enkelte rubrikker i varesertifikatet skal spesielt bemerkes:

Rubrikk 4: Land, gruppe av land eller territorium hvor varene anses ha sin opprinnelse

Opprinnelsesland er det land/område hvor varene har oppnådd opprinnelsesstatus i henhold til artikkel 2 - eventuelt etter artikkel 3.

Det vises for øvrig til omtale under punkt 7.2.

Rubrikk 5: Bestemmelsesland, -gruppe av land eller - territorier

For sendinger til EFTA-land, angis vedkommende lands navn, ellers angis Vestbredden og Gazastripen.

Rubrikk 7: Bemerkninger

I tilfelle av tyveri, tap eller ødeleggelse av et varesertifikat kan eksportøren på visse vilkår få utstedt et duplikatsertifikat. Rubrikk 7 på varesertifikatet skal i så fall gis påtegningen "**DUPLIKAT**". Duplikatet skal foruten å bære påtegning om datoen for utstedelse av det originale varesertifikat, også gjelde fra samme dato. (Jfr. artikkel 19 i Protokoll B).

På spesielle vilkår kan et varesertifikat utstedes etter at de varer det faktisk refererer seg til er eksportert. I slike tilfelle skal det i rubrikk 7 på varesertifikatet gis påtegningen "**UTSTEDT SENERE**". (Jfr. artikkel 18 i Protokoll B).

Rubrikk 8: Løpenr.; kollienes merke, nr., antall og art; vareslag

I denne rubrikken skal hver varepost nummereres fortløpende. Vareslaget skal angis med vanlig handelsmessig betegnelse. For øvrig vises til notene på baksiden av sertifikatet.

Rubrikk 10: Fakturaer

Utfylling av denne rubrikk er ikke obligatorisk. Det tilrås imidlertid at denne rubrikken fylles ut da dette ofte vil lette tollbehandlingen ved innførselen.

Rubrikk 11: Tollvesenets påtegning

Opplysningen om eksportdokument, formular og nr. skal ikke fylles ut for eksport fra Norge. Dette er i varesertifikatet markert ved to horisontale streker.

Ut for ordet "Tollsted" anføres tollstedets navn.

Tollvesenet er tildelt spesielt nummererte stempler som (kun) skal nyttes ved Tollvesenets attestasjon av varesertifikater EUR.1. Videre påføres dato og tolltjenestemannens underskrift.

8.3 Utfylling av søknadsskjemaet for varesertifikat EUR.1

Søknadsskjemaet for utstedelse av EUR.1 sertifikater skal fylles ut av eksportøren i samsvar med det som kreves på baksiden av dokumentet. Eventuelle varebeskrivelser, produksjonsprosesser, materialforbruk, opprinnelsesland og verdier m.v. må dokumenteres. Eksportørens erklæring på baksiden skrives under av firmaets ansvarshavende eller av en annen representant delegert dette arbeidet.

Ut fra varens sammensetning mv. attesterer Tollvesenet sertifikatet på grunnlag av firmaets underskrift på søknadsdelen og i sertifikatets rubrikk 12.

Bruk av standarderklæring(er)

Som alternativ til ovenstående kan norske eksportører på baksiden av varesertifikatet under avsnittet "BESKRIVER med dette de forhold som har gjort det mulig for varene å oppfylle disse vilkår", avgi en standarderklæring om produksjonen m.m.

Eksportøren må til enhver tid kunne dokumentere erklæringens riktighet på Tollvesenets forlangende.

Følgende standarderklæringer kan brukes i forbindelse med varesertifikat EUR.1:

- a. "Varen(e) er helt fremstilt i Norge." (Artikkel 5-varer)
- b. "Varen(e) er tilstrekkelig bearbeidet/foredlet i Norge." (Artikkel 6-varer)
- c. "Varene er bearbeidet/foredlet i Norge ved anvendelse av opprinnelsesprodukter fra Vestbredden og Gazastripen." (Kumulasjon etter Artikkel 3 nr 1)
- d. "Varen(e) gjenutføres fra Norge i uforandret stand eller etter utilstrekkelig bearbeidelse. Opprinnelsesland er"
(Kumulasjon etter artikkel 3 nr 3 eller reeksport uten bearbeidelse etter artikkel 3 nr 4)

Søknadsskjemaene skal oppbevares av Tollvesenet i **minst 3 år** i tilfelle av etterkontroller m.v.

8.4 Utstedelse av fakturaerklæringer

Fakturaerklæring kan nyttes av alle eksportører for sendinger som inneholder opprinnelsesprodukter av verdi høyst NOK 50.000,- (6.000 Regneenheter), jfr. artikkel 21 nr. 1 b) i Protokoll B.

Godkjente eksportører kan utferdige fakturaerklæringer i samsvar med bestemmelsene i artikkel 22 i Protokoll B, jfr. artikkel 21 nr. 1 a), uten verdibegrensning. Se etterfølgende punkt 8.5. vedrørende "Godkjente eksportører".

Erklæringens ordlyd er gjengitt i de forskjellige språkversjoner under Vedlegg IV til Protokoll B. Erklæringen skal av eksportøren påføres fakturaen eller andre handelsdokumenter som beskriver de aktuelle varer tilstrekkelig detaljert slik at de kan identifiseres. Ikke-opprinnelsesprodukter i sendingen må merkes tydelig i fakturaen.

Erklæringen lyder på norsk som følger:

Eksportøren av produktene omfattet av dette dokument (tollmyndighetenes autorisasjonsnummer*) erklærer at disse produktene, unntatt hvor annet er tydelig angitt, har preferanseopprinnelse.**

(Sted, dato, navn på underskriver og signatur)

Erklæringen lyder på engelsk som følger:

The exporter of the products covered by this document (customs authorization No. ...*) declares that, except where otherwise clearly indicated, these products are of preferential origin.**

*) Når fakturaerklæring er utferdiget av "Godkjent eksportør", må firmaets autorisasjonsnummer oppgis her. Ellers skal feltet utelates eller stå åpent.

**) Her oppgis varens opprinnelsesland/-område - som i norsk versjon er: "islandsk", "norsk", "sveitsisk" eller "Vestbredden og Gazastripen".

En fakturaerklæring kan påføres ved bruk av skrivemaskin, ved stemping eller ved trykking på fakturaen. Erklæringen kan også skrives for hånd, men skal i slike tilfeller skrives med blekk og med "trykte" bokstaver.

Følgende verdigrenser gjelder for sendinger omfattet av fakturaerklæringer fra Avtalens ikrafttredelse (1. juli 1999) og inntil videre:

Land (myntenhet)	Sendinger omfattet av fakturaerklæring (6.000 R.E.)
Norge (NOK)	50.000
Island (ISK)	510.000
Sveits og Liechtenstein (CHF)	10.300
Palestinske selvstyreområder (Vestbredden og Gazastripen)	Eventuelt kan benyttes den verdigranse som er fastsatt i israelske shekel: ILS 23.269

De verdigrenser som er fastsatt av eksportlandet skal godtas av importlandet hvis varene er fakturert i eksportlandets valuta. Hvis varene er fakturert i valuta tilhørende et annet avtaleland skal importlandet godkjenne den verdigranse som er fastsatt av angjeldende land.

Hvis varene er fakturert i en valuta som ikke tilhører noen avtalepart (f.eks. i US\$), skal det alltid benyttes innførselslandets fastsatte verdigranse.

8.5. Godkjente eksportører

I samsvar med artikkel 22 i Protokoll B kan eksportører autoriseres til å kunne utferdige fakturaerklæringer uten verdibegrensning.

Tolldistriktssjefene i Norge er med dette bemyndiget til på søknad å gi norske eksportører autorisasjon til å utferdige fakturaerklæringer uansett verdien av de berørte opprinnelsesprodukter. Spesielle søknadsskjemaer er utarbeidet og kan rekvireres fra berørt tolldistrikt eller fra Toll- og avgiftsdirektoratet.

Autorisasjon kan gis til eksportører som har hyppig eksport av varer og som fyller de vilkår som ellers kreves for slik autorisasjon. Tollmyndighetene gir ved autorisasjonen den godkjente eksportøren et autorisasjonsnummer som eksportøren i det enkelte tilfelle skal påføre i teksten til fakturaerklæringen. Tildelt autorisasjonsnummer skal påføres i parentes i fakturaerklæringen på følgende måte:

Eksempel: *(tollmyndighetenes autorisasjonsnummer)* **NO/99-367439554**

NB!!! Tidligere ordninger hvor "Godkjente eksportører" kunne utstede Varesertifikater EUR.1 eller LT-sertifikater (langtidssertifikater), er ikke inkludert i denne avtalen - hvilket også er i samsvar med gjeldende regelverk i de europeiske frihandelsavtalene.

8.6 Eksportørens underskrift på opprinnelsesbevis

Eksportøren skal undertegne en erklæring både på varesertifikatet og på det tilhørende søknadsskjemaet. Ved bruk av fakturaerklæring skal eksportøren undertegne denne, samt påføre navnet i klartekst.

Den som undertegner skal enten selv være eksportør eller være ansatt i eksportørens firma og undertegne etter fullmakt gitt av firmaets ansvarshavende. Underskriften må være fullstendig (bare initialer er således ikke tilstrekkelig). Underskrifter påført ved navnestempler kan ikke godtas.

En godkjent eksportør i henhold til artikkel 22 i Protokoll B, kan unntas fra kravet om underskrift på fakturaerklæringer forutsatt at eksportøren har gitt tollmyndighetene i eksportlandet en skriftlig garanti for at vedkommende påtar seg det fulle ansvar for slike fakturaerklæringer, jfr. artikkel 22 nr 2.

Tolldistriktssjefene bemyndiges til å frita norske eksportører for underskrift av fakturaerklæringer såfremt de nødvendige garantier er skriftlig avgitt av firmaets ansvarshavende.

8.7 Gyldighetstid for opprinnelsesbevis

Artikkel 23 i Protokoll B til avtalen fastsetter den generelle gyldighetstiden for opprinnelsesbevis (varesertifikat EUR.1 og fakturaerklæring) til 4 måneder regnet fra utstedelsesdatoen til fremleggelsen av opprinnelsesbeviset for Tollvesenet i innførselslandet. Dispensasjon fra denne bestemmelse er bl.a. gitt når angjeldende varer er fremlagt for tollmyndighetene i importlandet før utløpet av nevnte frist.

Varer som er ankommet hit til landet og som beror under Tollvesenets kontroll, skal anses for å være fremlagt for Tollvesenet. Dette innebærer at varer som er innlagt på tollager o.l. senest 4 måneder etter utstedelse av det opprinnelsesbevis som omfatter varene, ikke vil miste sin berettigelse til preferansetollbehandling selv om varene blir tatt ut av tollageret og fortollet senere enn 4 måneder regnet fra opprinnelsesbevisets utstedelsesdato.

8.8 Oppbevaring av bevis og grunnlagsdokumenter

Enhver som utsteder eller foranlediger utferdiget et opprinnelsesbevis må kunne bevise at utstedelsen er korrekt innholdsmessig og reelt. Dette innebærer at eksportører må kunne dokumentere at de produkter som er omfattet av utstedte opprinnelsesbevis er "opprinnelsesprodukter" i samsvar med regelverket i Avtalens Protokoll B.

Tollmyndighetene kan på ethvert tidspunkt kontrollere riktigheten av de avgitte opprinnelsesbevis og grunnlagsdokumenter for slik utstedelse.

Grunnlagsdokumenter/bevisdokumenter for utferdigelse av opprinnelsesbevis skal oppbevares av eksportøren i minst 3 år.

Eksportører skal på tilsvarende måte også oppbevare kopi av eventuelle opprinnelsesbevis utferdiget i form av fakturaerklæringer (fotokopi av eksportfakturaen oppbevares). For autoriserte eksportører gjelder samme betingelser.

Grunnlagsdokumenter/bevisdokumenter kan eksempelvis være produksjonskalkyler, materialoversikter, materiell-/lagerregnskaper, underleverandørsbevis, eksportfakturaer, importfakturaer, tollkvitteringer, opprinnelsesbevis for innførte varer mv.

For at opprinnelsesbevis skal kunne utferdiges for varer som reeksporteres uten bearbeidelse i Norge eller som her i landet bare har vært gjenstand for slike minimumsbehandlinger som er nevnt i artikkel 7 i Protokoll B, må det foreligge en form for "innførselsopprinnelsesbevis" som grunnlag for denne utstedelsen.

8.9 Mangler og feil mv.

Mangler og feil

Hvis et opprinnelsesbevis avvises av Tollvesenet ved tollbehandlingen pga. mangler eller feil eller importøren ikke er i stand til å fremlegge slike opprinnelsesbevis, skal varene ikke innrømmes preferansetollbehandling. Blir det imidlertid innen 36 måneder etter fortollingens fremlagt tilfredsstillende opprinnelsesbevis for varene, kan preferansetollbehandling tilstås og omberegning foretas. Det er en forutsetning at krav om preferansetollbehandling er fremsatt ved fortollingens og at Tollvesenet ikke har grunn til å tvile på at varene ville vært berettiget til slik tollbehandling hvis tilfredsstillende dokumentasjon hadde foreligget ved fortollingens. Søknader, vedlagt originale dokumenter, sendes vedkommende lokale tolldistrikt.

Mistanke

Hvis Tollvesenet ved tollbehandlingen har mistanke om at varene ikke fyller betingelsene for preferansetollbehandling, kan importøren pålegges å fremskaffe ytterligere dokumentasjon og opplysninger til støtte for kravet. Tollvesenet skal i slike tilfelle gjøre en påtegning på Enhetsdokumentet om det forhold

som har vakt mistanken, slik at preferansetollbehandling ikke blir innrømmet før saken er nærmere undersøkt. Den samme praksis skal også følges i tilsvarende tilfeller hvor opprinnelsesdokumentasjon ikke foreligger ved tollbehandlingen.

Verifikasjoner

Hvis Tollvesenet finner det nødvendig å foreta undersøkelser direkte hos den utenlandske produsent eller eksportør eller ønsker å innhente ytterligere opplysninger fra utlandet (verifiseringer), jfr. artikkel 31 og 32 i Protokoll B, må forholdet innberettes til direktoratets Toll- og avgiftsavdeling ved Planseksjonen, for behandling.

Importøren har i slike tilfelle krav på å få varene utlevert mot å stille sikkerhet for toll og avgifter. Som sikkerhet kan godtas den generelle tollkredittordning for av toll og avgifter, eventuelt kontant betaling av toll og avgifter. Dette innebærer at slike ekspedisjoner gis den vanlige tollmessige og regnskapsmessige behandling.

9. VERDIGRENSER FOR SMÅSENDINGER/REISENDES BAGASJE

Følgende varer med opprinnelse i Vestbredden og Gazastripen eller i et EFTA-land kan tilstås preferansetollbehandling **uten** fremleggelse av ordinære opprinnelsesbevis som nevnt foran:

1. Varer (opprinnelsesprodukter) som utgjør del av reisendes personlige bagasje, forutsatt at verdien ikke overstiger fastsatt beløpsgrense - NOK 10.000,-.

2. Varer (opprinnelsesprodukter) i "småsendinger" fra privatperson til privatperson, forutsatt at verdien ikke overstiger fastsatt beløpsgrense - NOK 4.100,-.

Følgende verdigrenser gjelder fra avtalens ikrafttredelse (1. juli 1999) og inntil videre:

Land (myntenhet) (R.E. = regneenhet)	Småsendinger fra privatperson til privatperson (500 R.E.)	Reisendes personlige bagasje (1.200 R.E.)
Norge (NOK)	4.100	10.000
Island (ISK)	43.000	100.000
Sveits/Liechtenstein (CHF)	900	2.100
Palestinske selvstyreområder (Vestbredden og Gazastripen)	Eventuelt kan benyttes den verdigrænse som er fastsatt i israelske sheke1: 939	Eventuelt kan benyttes den verdigrænse som er fastsatt i israelske sheke1: 4.654

De verdigrenser som er fastsatt av eksportlandet skal godtas av importlandet hvis varene er fakturert i eksportlandets valuta. Hvis varene er fakturert i valuta tilhørende et annet avtaleland skal importlandet godkjenne den verdigrænse som er fastsatt av angjeldende land.

Disse bestemmelser skal bare anvendes for varer som ikke har handelsmessig karakter. Det vil si at varene skal være bestemt for varemottakeren eller den reisende selv eller for den nærmeste familie. Varenes antall og art er også av betydning for Tollvesenets bedømming av varenes handelsmessige karakter. Det skal avgis erklæring om opprinnelsen. Dette er en forenklet erklæring som enten kan avgis skriftlig av eksportøren (f.eks. på posttolldeklarasjonen CN22/CN23 eller på et papir vedheftet denne) eller muntlig av importøren. Det viktigste er at Tollvesenet ut fra produksjonsmerker o.l. ikke har grunn til å tvile på riktigheten av erklæringen, d.v.s. varenes berettigelse til preferansetollbehandling.

10. TOLLDEKLARERINGEN

10.1 Utfylling av Enhetsdokumentet ved innførsel

For å oppnå preferansetollbehandling er det nødvendig å fremsette krav om dette i rubrikk 36 på Enhetsdokumentet ved tollbehandlingen/fortollingen. Nevnte rubrikk skal alltid fylles ut og besvares for alle

slags sendinger. Dersom varene er berettiget til preferansetollbehandling, må krav om dette settes frem på Enhetsdokumentet selv om opprinnelsesdokumentasjon ikke foreligger på fortollingstidspunktet. Når krav er fremsatt ved fortolling kan søknad om preferansetollbehandling, vedlagt tilfredsstillende opprinnelsesbevis, fremmes innen 36 måneder.

Preferansekoden som skal anføres i rubrikk 36 på Enhetsdokumentet er:

"P" for opprinnelsesprodukter i henhold til Avtalen mellom EFTA-landene og Vestbredden og Gazastripen;

"NEI" hvis varene ikke er berettiget til preferansetollbehandling;

"JA" hvis varene er berettiget til preferansetollbehandling, men opprinnelsesbevis ikke foreligger på fortollingstidspunktet.

For beregning av preferansetollsats kreves at vareeieren/deklaranten besitter originalt og gyldig opprinnelsesbevis omfattende de aktuelle varer. Ved deklarerer i TVINN plikter importøren å oppbevare opprinnelsesbeviset i original i minst 3 år etter fortolling. For kontroll av korrekt tolldeklarerer og tollberegning kan Tollvesenet på ethvert tidspunkt be om at berørte opprinnelsesbevis blir fremlagt i original.

10.2 Utfylling av Enhetsdokumentet ved utførsel

På grunn av at bestemmelsene som regulerer forbud mot drawback er suspendert frem til 1.1.2002, kreves det inntil videre **ikke** avgitt noen spesiell påtegning i rubrikk 44 på Enhetsdokumentet ("EFTA/Vestbredden og Gazastripen opprinnelsesbevis verken er - eller vil bli - utstedt for varene"), ved utførsel av varer fra Norge til Vestbredden og Gazastripen.

11. VARER DISPONERT OVER UTEN TOLLVESENETS MELLOMKOMST

Varesendinger som ved innførsel til Norge, eventuelt etter godsregistrering, transittering eller forpassing, blir disponert over eller stilt til rådighet for varemottaker uten Tollvesenets mellomkomst (tillatelse) i strid med gjeldende bestemmelser om innførsel, transittering/forpassing, godsregistrering, tollagring og utlevering av varer, og som derfor senere blir fortollet i samsvar med reglene i tollovens §§ 32, 56 eller 57, skal normalt ikke gis preferansetollbehandling selv om tilfredsstillende opprinnelsesbevis blir fremlagt. Begrunnelsen for dette er at Tollvesenet i slike tilfeller ikke har hatt noen faktisk eller fysisk mulighet til å foreta kontroll med henblikk på opprinnelsen idet varene allerede kan være tatt i bruk, være videresolgt eller konsumert/forbrukt.

Tolldistriktssjefen kan imidlertid ut fra gitt delegering og gjeldende retningslinjer etter vurdering i konkrete enkelttilfeller innrømme preferansetollbehandling dersom Tollvesenet ikke har grunn til å betvile varenes opprinnelsesstatus og berettigelse til preferansetollbehandling.

12. TRAFFEBESTEMMELSER - TOLLOVEN

Etter tollovens § 64 er det straffbart å legge frem eller utstede eller foranledige utstedt uriktig opprinnelsesbevis eller legitimasjonsdokument. For at straff skal kunne komme til anvendelse, kreves det at vedkommende visste eller burde forstått at dokumentet var uriktig.

Anmeldelse blir på vanlig måte å sende politiet såfremt det må antas at det foreligger straffbart forhold - fra den som legger frem et uriktig opprinnelsesdokument eller legitimasjonsdokument,

eller

- fra den som utsteder eller foranlediger utstedt slike dokumenter som er bestemt å tjene som bevis ved tollekspedisjon i et annet land.

Gjenpart av anmeldelsen sendes direktoratet, v/Toll- og avgiftsavdelingen.

Uavhengig av om vedkommende importør eller eksportør i Norge blir å straffe eller ikke, kan produsent eller andre som i utlandet har avgitt et uriktig opprinnelsesdokument straffes etter nasjonal lovgivning, jfr. artikkel

34 i Protokoll B.

I tilknytning til foranstående vises til §§ 8, 17 og 64 i lov av 10. juni 1966 om toll med senere endringer (tolloven).

Vedleggene er ikke inntatt i den versjon som finnes på intranett / internett.

For full versjon med vedlegg se Toll- og avgiftsdirektoratets "Meldinger nr. 13 A/1999"